

KÖVETKEZTETÉSEK

A hat CD-ROM termék között jelentős eltérések vannak. A fejlődés során a különbségek egy része el fog tűnni (pl. az aktualizálás gyakorisága és az időbeli lefedés terén), de minden változat néhány sajátosságát meg fogja tartani (pl. bal oldali csonkolás, explodálás, aldeszkriptor-keresés). Nem lehet egyikről sem állítani, hogy az a jobb, sok függ a könyvtár feladataitól. Mielőtt valamelyik CD-ROM terméket megvásároljuk, javasoljuk egy döntési lista készítését, az alábbi szempontok mérlegelésével:

- ▶ Az árak összehasonlításakor (lásd 1. táblázat) a használat gyakoriságát kell figyelembe venni.
- ▶ Ha a könyvtárnak már van egy Dialog vagy egy SilverPlatter CD-ROM-ja, olyant célszerű beszerezni, amely azzal azonos keresőrendszerrel használható.
- ▶ Milyen irodalmat keres a végfelhasználó:
 - a legfrissebbet,
 - régebbi irodalmat is,
 - megelégszenek-e a "core" lapokkal, vagy az orvosi szakirodalom teljes lefedését kívánják?
- ▶ Felhasználóbarát rendszert kell keresni olyan esetben, amikor azt gyakorlatlan kezdő keresők használják majd. A Bibliomed és a SilverPlatter CD-ROM használata egyszerűbb, a Compact Cam-

bridge, a Dialog és az Ebsco bonyolultabb keresést tesz lehetővé. A BRS esetén nehéz ilyen szempont szerint elkülöníteni a felhasználókat.

A SilverPlatter, a Dialog és a Compact Cambridge CD-ROM elsősorban a gyakorlatlan vagy ritka felhasználók számára alkalmasak. A Dialog és az Ebsco külön szolgáltatásokat is kínál a tapasztalt felhasználóknak. Néhány kritérium az utóbbiaknak:

- ▶ A parancsnyelv hasonlít-e valamelyik online keresőnyelvre?
- ▶ Lehetséges-e a keresési stratégia átvitele online keresésre?
- ▶ Milyen csonkolási lehetőségek vannak?
- ▶ Explodálás vagy faszerkezet-keresés lehetséges-e?
- ▶ Megőrizhető-e a keresési stratégia?

Úgy véljük, hogy a CD-ROM elsősorban a gyakorlatlan vagy ritka felhasználók számára alkalmas információkereső eszköz. A gyakorlottak továbbra is elsősorban online használják majd a Medline adatbázist, mert az online rendszerek magasabb rendű szolgáltatásra képesek, mint a CD-ROM.

/BAKKER, S.– BLEEKER, A. et al.: Medline on CD-ROM: a comparison. = Online Review, 13. köt. 1. sz. 1989. p. 39–50./

(Roboz Péter)

A Medline CSA-kiadású CD-ROM változatának használata

A címbeli tapasztalatok számszerűsítésére a rotterdami (Hollandia) *Erasmus Egyetem* orvosi fakultásának könyvtára (Library of the Faculty of Medicine and Health Sciences of the Erasmus University, a továbbiakban könyvtár) kérdőíves felmérést készített. A vizsgálat 1987 szeptemberében kezdődött. A könyvtárban van egy CD-ROM munkaállomás, amely Olivetti M24 típusú személyi számítógépből, Philips CM100 típusú CD-ROM olvasóból és egy nyomtatóból áll.

A *Cambridge Scientific Abstracts* (CSA) CD-ROM rendszer installálása nem okozott gondot. Az installálás után hamarosan szinte állandóan foglalt volt a munkaállomás, így először előjegyzéses rendszert, majd korlátozott használati időt kellett bevezetni.

A használatban kiderült, hogy a legtöbb felhasználónak (60%) van saját személyi számítógépe, ami az ismerkedést megkönnyítette, és természetes igényként jelentkezett a talált tételek letöltése mágneslemezre *Cardbox-Plus* vagy *Sci-Mate* formátumban. A könyvtár a *Cardbox-Plus*-t ajánlotta. Ez viszont konverziót igényelt, amelyet a *Swisstar Modifile* programmal oldottak meg.

A munkaállomást a hagyományos nyomtatott könyvtári anyagok közelében helyezték el, amelyeket az olvasók szabadon használhattak. Kívánságra az

olvasószolgálatnál dolgozók támogatást adtak a rendszer kezeléséhez.

A könyvtár 119 kérdőívet küldött szét, ebből 104 érkezett vissza. Mindenki könnyen kezelhetőnek találta a rendszert. A találatok 60%-át jónak, 28%-át megfelelőnek találták. 10%-ot találtak még kielégítőnek, elégtelen minősítést senki nem adott.

Az online információkeresést kiváló eszköznek tartja a CD-ROM-ot a válaszolók 43%-a, nem tartja jónak 27%, nem nyilatkozott 30%.

A CSA kiváló megjelenésű, felhasználóbarát vizszakkereső rendszer. A CD-ROM egyértelműen kiváló és ígéretes referenciaeszköz a könyvtárak számára.

A SilverPlatter CD-ROM visszakeresési rendszere az MTA Könyvtárban a Medline-nal szerzett tapasztalatok alapján közel sem nyújt olyan kellemesen áttekinthető képernyőképeket, mint amilyenekről a cikk a CSA-változattal kapcsolatban beszámol; a kérdés megfogalmazása nehezebb, a találatkijelölés még inkább. A CD-ROM általános értékelésével viszont maximálisan egyetértünk. – A ref.

/BLEEKER, A.– TJIAM, I. A. S.– VOLKERS, A. C. W.: Medline on CD-ROM; an evaluation after six months' use. = Online Review, 12. köt. 4. sz. 1988. p. 197–204./

(Telcs András)